NOG EEN STAATSRECHTELIJKE KWESTIE.

DOOR

DR. B. DE GAAY FORTMAN.

De opvatting van den Kolonialen Raad, dat hij het ontwerp der begrooting voor 1922 niet kon behandelen, omdat de vaststelling niet meer tijdig kon geschieden ¹⁾, heeft nog een eigenaardig gevolg gehad. De notulen van den K. R. van 21 Dec. '21 lichten ons daaromtrent in. De Gouverneur had van den Minister het verzoek gekregen om aanhangig te maken ten laste der begrooting voor 1922 een voorstel tot beschikbaarstelling van een crediet voor scholenbouw en vroeg nu aan den Raad per brief („depêche” of „missive” schijnt men dat daar te noemen; welk eene taak voor het A. N. V.!!) of deze „een dergelijk voorstel tot aanvulling van een door (dit) College niet behandelde en niet goedgekeurde begrooting in behandeling (zou) nemen.” Eene vreemde vraag, is men geneigd te zeggen, en niet voldoende gemotiveerd door de wenschelijkheid van „vermijding van eventueel onnoodige drukkosten en mogelijke besparing van tijd.”

Het jongste lid van den Raad, de heer Beaujon, wees er op, dat de begrooting nog niet bij de wet was vastgesteld, en vervolgde:

„De begrooting niet voorloopig door den Gouverneur en nog niet door de wet vastgesteld zijnde, zal door het Bestuur geen ontwerp-verordening aan den Raad kunnen worden aangeboden om de *ontwerp*-begrooting, die nog geen kracht van wet heeft, aan te vullen; indien aanvulling of wijziging van dat ontwerp wenschelijk of noodig is, zal het daartoe strekkend voorstel moeten worden aanhangig gemaakt daar waar dat ontwerp in

¹⁾ Zie *De West-Indische Gids* November 1921 bladz. 337 e. v.

behandeling is en de begrooting zal moeten worden vastgesteld.

Is de begrooting bij de indiening van bedoeld voorstel reeds door de wet vastgesteld, dan is het anders: de Raad zal dan een ontwerp-verordening tot aanvulling daarvan wel moeten in behandeling nemen, al is die begrooting door een andere daartoe bevoegde macht behandeld en vastgesteld."

De redeneering is blijkbaar aldus: er is nog maar een ontwerp-begrooting 1922, eene aanvulling of wijziging daarvan kan slechts aanhangig gemaakt worden bij de Staten-Generaal, maar als de begrooting eenmaal vastgesteld is, dan moet de K. R. zulk een voorstel tot wijziging of aanvulling wel in behandeling nemen, ook al heeft deze de begrooting niet behandeld. Men kan hierin tal van kwesties zoeken. O. a. deze: kan de K. R. wel een ontwerp-verordening tot wijziging eener „definitief" bij de wet vastgestelde begrooting in behandeling nemen, of slechts de *wenschelijkheid* van zoodanige wijziging beoordeelen? eene kwestie, die m. i. in laatstgemelden zin door Gouverneur Helfrich op gelukkige wijze is opgelost ¹⁾ De K. R., die zich met de zienswijze van den heer Beaujon „algemeen" vereenigde, schijnt nu de andere meening aan te hangen ²⁾.

In de tweede plaats komt naar voren de vraag of inderdaad bij de Staten-Generaal aanhangig kan gemaakt worden een ontwerp tot wijziging van een ontwerp-begrooting. Gewoonlijk volgt men den weg van eene „Nota van wijzigingen". De K. R. zegt, dat het wel kan. Voor de koloniale politiek lijkt ons dit vraagstuk intuschen van weinig belang.

Wat de kern der zaak betreft, is het alsof de K. R. aan die „wenschelijkheids"-verordeningen niet gedacht heeft.

¹⁾ Zie *De West-Indische Gids* 2e jg., bladz. 56/7.

²⁾ Het antwoord van den Raad aan den Gouverneur luidt.

„Met betrekking tot de in bovenbedoelde missive gestelde vraag is de Raad van oordeel, dat nu de begrooting voor 1922 niet-door hem is behandeld en alsnog niet definitief in het Moederland is vastgesteld, een aanvullingsontwerp daarop evenmin in behandeling kan worden genomen. Eerst als de definitieve vaststelling der begrooting is geschied, zal een ontwerp, als door U bedoeld, door den Raad in behandeling kunnen worden genomen."

De brief van den Gouverneur, die spreekt van een voorstel tot *aanvulling der begrooting* geeft hiertoe aanleiding. Er is bovendien nog geen begrooting. Waarom zou de Raad echter niet in behandeling kunnen nemen een ontwerp-verordening, waarin de *wenschelijkheid* van wijziging van het *ontwerp*-begrooting wordt uitgesproken? Wat heeft dit te maken met de omstandigheid, dat de begrooting niet voorloopig is vastgesteld in de kolonie? Men zou toch zeggen, als de Raad wel straks kan gaan bespreken eene wijziging der door haar niet behandelde begrooting als die definitief is vastgesteld, dan kan hij ook wel oordeelen over wijziging van een ontwerp, dat niet overeenstemt met de door hem voorloopig vastgestelde begrooting, gelijk, naar ik meen, wel eerder gebeurd is, ook al bestaat die overeenstemming ditmaal dan niet omdat er geen voorloopig vastgestelde begrooting is. Ik kan mij voorstellen, dat men zegt een *ontwerp*-begrooting kan niet gewijzigd worden, wel een *voorloopig in de kolonie vastgestelde* begrooting, vóór die als ontwerp bij de Staten-Generaal aanhangig is, maar dit staat geheel buiten de zaak, die de K. R. nu vooropstelt, nl. dat het begrotingsontwerp door den Raad niet behandeld is.

Het mag van genoegzame beteekenis geacht worden, om daarop hier de aandacht te vestigen, dat ook in de koloniale pers de opvatting van den Raad is bestreden. *Voz di pueblo* van 7 Januari ll. schrijft:

„de houding van den Raad strookt niet met het door dat lichaam ingenomen standpunt ten opzichte van andere begrotingen. De voorwaarde, die de Raad aan het slot van zijn schrijven stelt om het ontwerp in behandeling te nemen, is bovendien geheel onwettig. De begrooting toch, eenmaal door de Staten-Generaal vastgesteld, wordt eene wet als elk andere en dan heeft de Raad de bevoegdheid niet om daarin eenige verandering te brengen. Het is den Raad niet geoorloofd bij verordening eenige regeling te treffen van zaken, welke bij eene wet geregeld zijn.

Het wil ons voorkomen, dat bij de vaststelling van de laatste zinsnede van 's Raads antwoord, de leden gedacht hebben aan de in den laatsten tijd meermalen voorkomende „wenschelijksverordeningen”. Deze verordeningen, welker practische waarde alleen gevonden wordt in het feit, dat de Raad gehoord

wordt omtrent zaken, welke het bestuur of de regeering, na de voorloopige vaststelling der begrooting, hierop wenscht te brengen, zijn juist geschapen om de moeilijkheid te ontkomen, dat de begrooting, eenmaal bij de wet vastgesteld, niet meer door den Raad gewijzigd kan worden.

Bij vorige gelegenheden heeft de Raad nooit eenig bezwaar gemaakt de „wenschelijkheid” te constateeren van een of ander maatregel, alhoewel de begrooting bij de wet was vastgesteld. Waarom dan in dit geval wel bezwaren gemaakt?

Het feit, dat de begrooting niet door den Raad behandeld is, heeft met het door den Gouverneur bedoelde ontwerp niets te maken. Een wenschelijkheidsontwerp blijft een op zichzelf staand instituut, juist omdat het een „wenschelijkheid” uitdrukt. Wij zien geen enkele reden waarom in dit geval de Raad niet met den Gouverneur en den Minister de wenschelijkheid kan uitspreken dat een bepaald crediet worde toegestaan, welke uitspraak precies hetzelfde effect zou sorteerden als al de vorige.

Men zegge ons niet, dat de Gouverneur thans vraagt behandeling van een voorstel tot „aanvulling” van de niet behandelde en niet vastgestelde begrooting. Een dergelijke spitsvondigheid moet geen plaats hebben tusschen twee machten, die hetzelfde beoogen, werkzaam te zijn in het belang der kolonie. Bovendien, indien de Raad er prijs op stelde in het onderhavige geval gehoord te worden, dan had hij den Gouverneur in overweging kunnen geven den gebruikelijken weg te volgen door het indienen van een wenschelijkheidsontwerp.”

Inderdaad, wanneer men zich afvraagt, wat de praktische beteekenis dezer uitspraak van den Raad is, dan kan hierop moeilijk een ander dan een negatief antwoord gegeven worden, n.l. dat de stem der kolonie in deze zaak niet gehoord wordt. Dit kan natuurlijk op zichzelf de bedoeling van den Raad niet zijn. De vraag is echter gewettigd: wat beoogt de Raad wel met het opwerpen telkens weer van staatsrechtelijke bezwaren, welker juistheid in ieder geval twijfelachtig kan worden genoemd, en die dit college belemmeren in de richtige vervulling van zijne taak?

Dordrecht 9 Februari 1922.